אין פלאַנטער פון לעבן . . .

א חעכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאַתערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון מ. ס.

(פאָרזעצונג)

— פע, ניט שיין. רעי, דו זוילסט זיך צעקריגן מיט מיר ?

— איך וויל גאָר ניט.

— איך האָב גראָד געוואָלט פאַרברייגגען מיט דיר.

— פלוצים ?

— איך האָב דיך געכטן געזעען.

— יאָ ?

— איך האָב דיך געזעען מיט א מאַן.

— וואָס איז, איך טאָר ניט.

— ווער זאָגט דען, אַז דו טאָרסט. אבער ער פּאַסט דאָך צו זיין דיין זייר דע.

— פאַר וואָס ביזטו אזוי נערוועז, רעי ? איך מיין טאַקע, ווער איז ער, יענער מאַן ?

— וואָס דאַרפט איר עס אזוי נייטיק וויסן ?

חוה האָט געלאַכט נערוועז. מיט יענ־דען מאָמענט האָט זי אַלץ מער געפילט ווי עס ברויזט עפּעס אין איר, און אַז עפּעס ברויזט אויך דאָרט, ביי רעי מיר לער, אויף דער צווייטער זייט טעלע־פאָן. עס האָט זי שוין פאַרדראָסן וואָס זי האָט דעם שמועס אָנגעהויבן. עס איז אבער ניט אָנגעשטאַנען זיך אונטערצוזעגן, אַז דערפאַר האָט זי מיט א נערוועזן געלעכטער אריינגע־לאַכט אין טעלעפאָן :

— ער נעפעלט מיר, יענער מאַן...

— האָט זי געזאָגט, — איך וויל אים צוגעבען ביי דיר...

רעי, אויף דער צווייטער זייט, האָט ניט געלאַכט. חוה האָט דייטלאַך גע־הערט ווי איר קול קלינגט ביין און האַרט :

— מאַדאַם, איך האָב געזעען מיט וועמען איר זענט געכטן גענאַנגען. איך ווייס אַז איר פאַרברייגגט מיט אים יעדן אוונט. איז דאָס ניט גענוג פאַר אייך ?

אזוי פיל גאָל, אזוי פיל ביטערקייט אין געלעבן, אין די רייד, אַז חוה איז בלאַס געוואָרן און דאָס טרייבל איז איר אַרויסגעפאַלן פון די הענט.

זי האָט אַן כח א פאַל געטאָן צוריק אויף דעם ביינקל אין האָט זיך א כאַפּ געטאָן ביי דעם האַרצן :

הייסט עס, אַט דאָס איז עס, זי ווייסט שוין וועגן דעם... זי האָט זי געזען, זי פאַרגיגט איר ניט, זי וועט דאָס איר אויפזוואַרפן... אָך, ווי אומ־גליקלאַך זי איז ! קיינער פאַרשטייט זי ניט...

מיט אמאָל האָט זי דערפילט ווי איר אמאָליקע שטאַרקייט קערט זיך צוריק צו איר. זי האָט דערפילט איר אמאָלי־קע טראַציגקייט אין זיך.

זי האָט זיך שנעל אויפגעהויבן פון פלאַר, האָט פאַרשאַרט די האָר אויפן קאָפּ און האָט צוריק א נעם געטאָן דאָס טרייבל אין דער האַנט. זי האָט עס שנעל אויפגעהאַנגען אויפן טעלעפאָן.

— פע, ניט שיין. רעי, דו זוילסט זיך צעקריגן מיט מיר ?

— איך וויל גאָר ניט.

— איך האָב גראָד געוואָלט פאַרברייגגען מיט דיר.

— פלוצים ?

— איך האָב דיך געכטן געזעען.

— יאָ ?

— איך האָב דיך געזעען מיט א מאַן.

— וואָס איז, איך טאָר ניט.

— ווער זאָגט דען, אַז דו טאָרסט. אבער ער פּאַסט דאָך צו זיין דיין זייר דע.

— פאַר וואָס ביזטו אזוי נערוועז, רעי ? איך מיין טאַקע, ווער איז ער, יענער מאַן ?

— וואָס דאַרפט איר עס אזוי נייטיק וויסן ?

חוה האָט געלאַכט נערוועז. מיט יענ־דען מאָמענט האָט זי אַלץ מער געפילט ווי עס ברויזט עפּעס אין איר, און אַז עפּעס ברויזט אויך דאָרט, ביי רעי מיר לער, אויף דער צווייטער זייט טעלע־פאָן. עס האָט זי שוין פאַרדראָסן וואָס זי האָט דעם שמועס אָנגעהויבן. עס איז אבער ניט אָנגעשטאַנען זיך אונטערצוזעגן. אַן דערפאַר האָט זי מיט א נערוועזן געלעכטער אריינגע־לאַכט אין טעלעפאָן :

— ער נעפעלט מיר, יענער מאַן...

דער שמועס מיט רעי מילער איז גע־ווען געגענדיקט.

א קורצע ווייל האָט זי זיך ארומ־גערייט איבער דער שטוב, טרעפנדיק מיט א האַרטן, פעסטן טראַט. דערנאָך האָט זי ווידער געגומען דעם טעלעפאָן אין דער האַנט אָפּגערופן וואָלף גאָר־בער.

זי האָט געאַסט איר באַשלוס.

דער סוף פון א שיינעם חלום

רעי האָט אבער אין ווידער געליי־ענט די שורות אין דער ענגלישער צייַ־טונג, אזוי ווי זי וואָלט אירע אייגענע אויגן ניט געגלויבט.

אבער די שורות האָבן זיך געלייענט קלאָר און דייטלאַך :

"בען קרייזער, יונגער וואָליניסט, האָט אָפּגעבראָכן זיין קאָנצערט טור אין דער וועסט און פאַרט צוריק אין דער איסט".

אין א צווייטן פאַראַגראַף איז גע־ווען געמעלדעט, אַז דער יונגער וויאָ־ליניסט האָט געלייגן א נערוון־דערשי־טערונג, אַז ער האָט צוזאַמענגעבראָכן, און אין ער וועט פאַר א לאַנגער צייט ניט האָבן אַרויסצעפאָן פון די הענט.

רעי האָט זיך געריבן דעם שטערן, אזוי ווי זי וואָלט זיך אַליין געוואָלט איבערצייגן, אַז זי שלאָפט ניט, אַז זי איך וואַך, און אַז דאָס וואָס זי לייענט אין דער צייטונג, איז ניט קיין חלום.

אי בעסער וואָלט עס געווען א חלום ... א ווייסער חלום ! האָט זי גערעדט צו זיך איינמאָל נאָכן אַנדערן.

דאָס אַלץ וואָס זי האָט געלייענט אין דער צייטונג איז איר פאַרגעקומען אזוי מערקווירדיק און אומגלייבלאַך. ביין אחער האָט זי דאָך כסדר אָפּגענומען אזעלכע גוטע גרוסן פון אים. בען האָט דאָך כסדר געשריבן צו זיין מוטער און געגן דעם גרויסן דערפאָלג וואָס ער האָט געמאַכט אויף זיין רייזע.

רעי איז געווען ביין אויף בענם מר־טער. איר הארץ איז געווען צעוויי־טאַנט אויף בען קריידער. אבער אין דער זעלבער צייט האָט זי קיינעם קיין ביין ניט געוואָגט. אַז די נייעס וועגן בענען האָט זי אויף אַן אמת צעבראָכן.

אין כעט מיט ווייטיקן אין פלייצע

"מיט צוויי יאָר צוריק האָב איך געליטן שטאַרקע ווייטיקן אין מיין פלייצע, מיט שווע־ריקייט האָב איך זיך געראַטלט אויף מיינע פיס, איינמאָוויי פלעג איך זיך מוזן לייגן אין בעט פאַר א גאַנצער וואָך. איך בין גענאַנגען אין שפּיטאַל און צוריק 3 חדשים צייט, זיי האָבן מיר, אבער, געזאָגט, אַז זיי קאָנען ניט האָלטן אין איין נעבן מיר מעדיציגען, נאָר אַז איך מוז זיך פולשטענדיק אויסרוהן זעקס מאָ־נאַטן, זיין אַוועק פון די קינדער. איך האָב זיך ניט געקאָנט צעשיידן פון מיינע קינדער און איך בין מער ניט גענאַנגען אין האָספּי־טאַל. איך האָב אָנגעפאַנגען צו נוצן קרויטען זאָלצן און זיינס יענער צייט האָב איך אויס־גענומען לייגן מיט מיין פלייצע". — מרס. וו. קרוטען אָנטהאַלט וויטאַמאַלע זאָלצן וואָס דרינגען אריין אין דעם וואַרצל וואו עס לייגט די אורזאַך פון ווייטיק אין פלייצע. אינגיכן נאָכדעם ווי איין פאַנגט אַן צו נעמען קרוטען, פאַרשווינדן די שאַרפסטע ווייטיקן פון פלייצע. ווען איר פילט אַן די "קלייגע שטענאַכע דאָזע" ווערן די שטערען אַלץ זעלטענער ביין איר פאַרנעמען זיך אינגאַנצן וואָס שטענדיק אַדער א ווייטיק איז. נאָכדעם, אויב איר זיינט קלוג גענוג, וועט איר אויספיידן די מעגלאַכ־קייט פון אַ אַפּרוטונג דורך פאַרזוען צו גע־מען די קלייגע, מעמלאַזע ביסעלע קרוטען יעדן פרימאָרגן.

זי האָט ניט געקאָנט פאַרשטיין, וואָס אזוינס האָט דאָרט געקאָנט מיט אים פאַסירן, וואָס זאָל אים מאַכן אויפצוגעבן זיין קאָנצערט טור אין דער סאַמע מיט. אויף אזוי פיל האָט זי שוין יעדער וואַרט וואָס אין דער צייטונג געוואוסט, אַז מען מוז ניט גלויבן וועדער געשריבן, און אַז מערסטנס ניט מען ניט אַן דר אמת'ע אורזאַכן פאַר־וואָס א קינסטלער גיט אויף זיינע קאָנ־צערטן.

וואָס זשע פאַרט האָט געקאָנט מיט אים געשעען ? האָט זי מורא'דיק גע־פרעגט זיך אַליין. און האָט זיך גע־באַדאַכט דעם קאָפּ קלערנדיק און זוכנדיק אַן ענטפער.

גלייך ווי זי האָט איבערגעלייענט די נייעס, וועלכע אין געווען עדרוקט מיט א קליינעם "קאָפּ" און אויף א מיי־טעלסטער זייט פון דער צייטונג, האָט זי געזוואָלט לויפן צו חוה קרייזדער און דאָס איר באַווייזן.

אבער באַלד האָט זי זיך דערמאָנט, אַז ערשט מיט עטלאַכע טעג צוריק האָט זי נעהאַט מיט חוה'ן א האַרטן שמועס אויפן טעלעפאָן, און אַז יענע האָט איבערגעהאַקט דעם שמועס אין מיטן !

און חוץ דעם האָט זי געמאַכט, אין בעסער, אַז חוה זאָל פון דעם ניט וויסן.

זי האָט געוואוסט, אַז חוה אליין וועט זיך ניט אַנשטויסן אויף דער נייע עס און זי וועט פון דעם ניט וויסן. חוה האָט זעלטן געליעבט אַן ענגלישע צייטונג, און אויב זי האָט שוין געליי־ענט, האָט זי געקאָפּט א קוק בלויז אויף דער ערשטער זייט, אויף די גרויס־סע נייעס, וואָס זיינען געווען געדרוקט אונטער גרויסע, שרייענדיקע קעפּ.

זי האָט דערפאַר באַשלאָסן, אַז זי זאָל בעסער שווייגן. האָט זי געשווייגן, און האָט געפילט ווי דאָס האַרץ ווערט איר צעריסן פון ווייטאָג און פון דעם וואָס זי האָט ניט מיט וועמען זיך דורכצוריידן וועגן דער דאָזיקער פאַס־רונג.

אבער פלוצים איז איר ליכטיק גע־וואָרן אין די אויגן און אַ האָט מיט פרייד א פּאַטש געטאָן מיט ביידע הענט.

און מיט א שנעלן לויף איז זי גע־וועזן ביי דער טיר וואָס פירט אין דער קיך פון רעסטאָראַן.

— אנקל געד־ מר. געד ! — האָט זי אויסגעשריען מיט אַן אויפגערעגטער שטימע.

אבער מר. געד איז דאָרט ניט געווען.

—וואָ איז מר. געד ? — האָט קיי־נער ניט געזען מר. געד ? — האָט זי געפרעגט.

ניין, קיינער האָט ניט געזען מר. געד.

מר. געד, האָט זי געוואוסט, האָט אין דער לעצטער צייט זיך אויפגעפירט זייער מאַדנע. ער איז שטענדיק געווען בלאַס און פאַרטראַכט. זיינע גרויסע, שווארצע אויגן זיינען אָפּטמאָל געווען אָנגעגאָסן מיט טרערן. זי האָט אים זעלטן געזען. אזוי ווי ער וואָלט זיך אויסבאַהאַלטן פאַר איר. ער פלעגט צו־מאָל פאַרשוואונדן ווערן אויף שטונדן און קיינער האָט ניט געוואוסט וואו ער האָלט זיך אויף אין דער דאָזיקער צייט.

אַז ווען זי האָט אים שוין יאָ גע־זען, האָט זי זעלטן געקאָנט פון אים א וואָרט אַרויסקריגן. עס האָט איר גע־שיינט, אַז ער האָט זיך אויפגעהערט אינטערעסירן מיט איר, אַז זי גייט אים מער ניט אָן, אַז ער באַטראַכט זי מער ניט אַלס זיין פריינט.

אַז דאָס האָט זי זייער ווייַ געטאָן. זי האָט געפילט אַז זי האָט ניט פאַר־דינט פון אים אַז ער זאָל זיך אזוי דערווייטערן פון איר.

אייגנמאָל, דאָס איז געווען אין יע־נעם אוונט ווען חוה קרייזדער האָט זיי באַמערקט אין סטריט, האָט זי אים געכאַפּט ווען ער האָט געענדיגט זיין אַרבעט אין רעסטאָראַן און האָט זיך געקליבן גיין אהיים.

זי האָט אים כסדר ווי אָנגעכאַפּט ביי דער האַנט :

— אנקל געד... מר. געד... — האָט זי זיך געצאַפּלט — פאַרוואָס אנט־לויפט איר פון מיר ?

נייטן געד האָט געשמייכלט מיט א בלאַסן, קריינקלאַכן שמייכל :

— איך אנטלויף ניט — האָט ער געזאָגט.

— פאַר וואָס מיידט איר מיך אויס!

— האָט זי ווייטער געפאָרערט.

— ביזט א נאַרוש מיידל — האָט נער געענטפערט — איך מייד דיך ניט אויס.

— מיר ווייזט זיך אויס, — האָט זי געזאָגט, אַז איר ווילט מער ניט קו־קען אויף מיר.

— אַרים קינד — האָט ער געזאָגט, — וואָס האָב איך צו דיר ? — פאַר־וואָס זאָל איך אויף דיר ניט וועלן קוקן ?

— אַט דאָס וויל איך טאַקע וויסן ! — האָט זי געזאָגט.

זי האָט אים יענעם אוונט שוין ניט אָפּגעלאָזט און איז אַרויס מיט אים אין סטריט.

זי האָט גערעדט צו אים, געלאַכט, דערציילט פאַרשיידענע שפּאַסיקע מע־שיות, ביז זי האָט דערזען אויף זיין פּנים זיין אַמאָליקן, מונטערן שמייכל.

— אַט אזוי האָב איך אייך ליב, —

— האָט זי געזאָגט און האָט אים אָנגע־כאַפּט ביי דער האַנט, — איצט דער־קען איך אין אייך מיין אַלטן פריינט.

נער האָט א זיפץ געטאָן.

— וואָס זיפצט איר, טייערער פריינט ? — האָט זי געפרעגט.

— איך זיפץ פאַר דיר און פאַר מיר — האָט ער געזאָגט.

— פאַר וואָס זאָלט איר זיפצן ?

— האָט זי געשמייכלט, און אין דער זעלבער צייט האָט זי געפילט ווי עס קומען איר טרערן אין די אויגן — זיי־נען מיר דען אזעלכע פאַרפאַלענע מענשן ?

אַזוי

ווילקאָמען אויף יעדען מאָלצייט — קעלאָגג'ס קאָרן פלייקס: פריהשטיק, מיטאָג, נורסערי סאַ־פּערס, אַלס אַ נאַש פאַרן שלאָפען. אימער לייפט צו פאַרדייען. קיינע שווערינקייטען צו סערווירען. וועניג שפּייזען זיינען אַזוי באַקוועם אין

גוט

קעלאָגג'ס קאָרן פלייקס זיינען אַב־סאָלוט ביסר אונטער דער השגחה פון אנודת הרבנים פון טאָרעסטאָ.

Kellogg's
CORN FLAKES

*סערווירט מיט מילך אָדער קרעם — פרוכטען אָדער האָניג. געמאַכט פון קעלאָגג אין לאָנדאָן, אַנגלאַנד.

עלטערן זיינען צופרידן ווען דאָס קינד שלאָפט גוט

אַט איז א מיטל צו לאַכטשען ווייַ־נעדיקע. אויפוועקנדע בייבים צו איינ־שלעפערן שנעל און לייכט. עס איז דער מיטל וואָס דאָקטוירים אינדאַרט־רען, און מיליאָנען מוטערס האָבן זיך איבערצייגט אַז עס איז זיכער און ניט שעדלאַך. עטלאַכע טראָפּנס פון ריינער גרינצייג, אַנגענעם באַ'טעמ'טע פלע־טשערס קאַסטאָריאַ. שלעפערט איין האָס סאַמע שרעקעדיקע אומרואיקע בייבי אַ־ער קינד אין עטלאַכע מינוט! אין פאַר בוך־ווייטיק, פאַרשטאָפונג, פאַרקילונגען אַז א. וו., איז קיין מיטל ניט אַזוי גוט ווי קאַסטאָריאַ. די טשאַס. ה. פלעטשער אונטערשריפט אין דער צייכן פון ריכטיקער קאַסטאָ־ריאַ, היט זיך פון נאַכגעמאַכטע און זייט באַשיצט.

וואַלינער לאַנדסמאַנשאַפט אויפמערקזאַם

דער ערשטער צוואַמענקונפט אויף א שמחה וועט פאַרקומען שבת בראשית

דעם 10טן אָקטאָבער.

אין לעווינס רעסטאָראַן

ביי שיין געדעקטע טישן וועלן מיר פאַרברייגנען אַן מיר וועלן זיך באַ־קענען איינער מיטן צווייטן. איר וועט זיך דעראַנערן אין די קינדער יאָרן פון אייערע היימישע שטעט־לאַך. אָנפאַנג צען אויזייגער אוונט פּונקט. עס וועט זיין א שיינער מר־זיקאַלישע פּראָגראַם פאַר דער וועַ־טשערע ח ב ד ל ה . עס וועט זיין אַן אוונט וואָס איר וועט לאַנג גערייטקען ! באַזאָרגט אייערע באַ־שטעלונגען ביי מר. נאַסמאַן, 952 מיין סטריט, טעלעפאָן 839 57, א פּייַס $1.50. קומט אַן פאַר־ברייגנט אין א היימישער ברידער־לאַכער סביבה.

מיט אכטונג,

אב. כהן, פוב. טשערמאַן

געשטאָרבן אין עלטער פון 44 יאָר

הינדע אקערמאַן ע"ה

נאָך א קראַנקהייט פון בלויז 8 טעג, איז הינדע אקערמאַן געשטאָרבן לעצ־טען פרייטאָג, 6 אויזייגער נ. מ. אין דזשענעראַל האָספּיטאַל, אין עלטער פון 44 יאָר.

די פאַרשטאָרבענע האָט איבערגע־לאָזט איר מאַן אַן 5 קינדער : רחל, מאיר, ניטל, איידאַ און שלמה.

די פאַרשטאָרבענע איז געקומען קיין וויניפּעג פון פאַלאַנאַן, רוסלאַנד מיט 20 יאָר צוריק. זי איז געווען געאַכ־טעט אין דעם קרייז פון איר פאַמיליע און פון אַלעמען וועלכע ס'האָט זי נאָר געקאָנט, און איר טויט ווערט באַ־דויערט פון אַלע קהבים, פריינט און אַנדערלייט.

איר לויה איז פאַרגעקומען לעצטן זונטאָג, 4 אויזייגער נ. מ. פון איר היים, 665 מאַניטאָבאַ עוועניו. די מיטה איז געפאָרן געוואָרן ביז צו דער תפארת ישראל שול, און פון דאָרטן איז איר קערפּער אָפּגעפירט געוואָרן אויפן שע־רי צדק בית־עלמין, וואו זי איז באַ־ערדיקט געוואָרן. א גרויסער עולם האָט זי באַגלייט צו איר אייביקער רו.

תנצב"ה.

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין דער אַלטער פון זיינער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ד. בלאַי

און זון

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. מ. י. גיטיקמאַן

און קינדער

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. מ. ס. פּיקאָף, 308 מעקאַר־רען. 372 ס

מר. און מרס. פּעקער

און פאַמיליע

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ד. דזש. קופּ

און פאַמיליע

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ד. בלאַי

און זון

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפ־סטען מיטגעפיל צו מר. יצחק אקערמאַן און זיינע קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבער מוטער. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מר. און מרס. דזש. פּאַרטנאָי,

קלאַרא און פּוירסי

ביילע סירלוק ע"ה

פון טיפן האַרצן דריקן מיר אויס אונזער מיטגעפיל צו איר זון און טעכטער און דער נאָנצער משפחה אין זייער גרויסן פאַרלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. מ. י. גיטיקמאַן

און קינדער

ווי קומט עשו אין קריאת שמע אריין ?

א דאַרפס איד, א ישובה'ניק, האָט אמאָל געהאַט יאָרצייט און איז דאָרט בער אוועק אין שטאָט צו זאָגן קדיש צבור.

קומענדיק אין שטאָט אריין, איז ער אוועק אין שול אריין, אָפּגענומען דעם שטיק אין אַס באַצאַלט א פּערציקער מיט'ן באַדינג. ער זאָל אים געבן א פּלאַץ אין מזרח לעבן רב.

דער רב וועלכער איז געקומען דאָור־נען, איז גראַד פאַרבייַ געגאַנגען פונקט דאָ, ווען זיי האָבן אָפּגעמאַכט דאָס געשעפט אין האָט עס געהערט אינ־כעל געטאָן און איז אוועק אויף זיין פּלאַץ דאָוונען.

ווען עס איז געקומען צו קריאת שמע מעריב האָט זיך דער אַרענדאַר אָפּגעשטעלט אויף א "גרייז" וואָס האָט דאָרטן געפונען, מחמת ווען ער איז געקומען צום פּסוק "ונתתי עשב בשדך" האָט זיך ביי אים געשטעלט די פראַגע : ווי קומט "עשו" אין קריאת שמע אריין, ווער האָט עס אים אהין אריינגעשטעלט ?

ער האָט בשום אופן ניט געקאָנט פאַרשטיין אין האָט באַשלאָסן זיך וועגנדען צום רב מיט דער שאַלה, נאָר כפי דער רב איז געווען שטאַרק פאַר־טיפט אין דאָוונען, האָט ער צוגעוואַרט ביז יענער האָט פאַרענדיגט און דער־נאָך איז ער צוגעגאַנגען און אים א פרעג געטאָן :

— רבי ! איך האָב אייך צו פרעגן א שאַלה מכה אין ענין :

— פרעג, מיין קינד — האָט דער רב געענטפערט מיט אַן אומשולדיקער מינע.

— ווי קומט "עשו" אין קריאת שמע אריין — האָט ערנסט געפרעגט דער איד.

דער רב האָט באַלד פאַרשטאַנען מיט וועמען ער האַנדלט, האָט ווידער א שייכל געטאָן און געענטפערט :

— ער האָט באַצאַלט דעם שמש א פערציקער, האָט ער אים אריינגע־שטעלט...

די פאַמיליע קירזשנער

אַנאַנסירט, אַז קומענדן זונטאָג, דעם 11טן אָקטאָבער, וועלן זיי אויפשטעלן א

מצבה

אויפן קבר פון זייער פאַרשטאָר־בענעם מאַן און פאָטער

יהושע קירזשנער ע"ה

זיי וועלן אָפּפאַרן פון זייער היים 396 אייקינס סטריט, 11 אויזייגער פרי, אויפ'ן היבערן סיך בענעפּיט בית־עלמין

וואַלינער לאַנדסמאַנשאַפט דערווייַלט באַאַמטע

מיטוואָך, אָקטאָבער דעם 7טן, אין אויונט, אין תלמוד תורה זאָל אויף א גענעראַל פאַראַמלונג זיינען פאַרגע־קומען די וואַלן פון דער נאָר וואָס געגרינדעטער לאַנדסמאַנשאַפט. מיט איין פאַראַמלונג פריער זיינען געווען די נאָמינאַציעס און אויף דער דאָזי־לער פאַראַמלונג זיינען פאַרגעקומען די וואַלן. נייַנצן זיינען דערווייַלט גע־וואָרן און די נייַנצן האָבן פון זיך אויס־דערווייַלט באַאַמטע.

פאָלגנדע זיינען דערווייַלט געוואָרן : מר. ראַדזשעראַס, פּרעז.; חיים קושניר, וויצע־פּרעז.; נ. ב. מאַראַנץ, קאַסיערער; וו. גאָלדבערג, פינאַנץ סעקרעטאַר; דר. הערשפילד, רעק. סעק.; מר. ראַזנפעלד און מר. אַלין, קאָנטראָלערס. עס זיינען אויך דערווייַלט געוואָרן פאַרשיידענע קאָמיטעס : טשערלייט : קולט. מר. וויטמאַן, טשערמאַן; אונטערזוכונגס, נ. קושניר, טשערמאַן; אונטערנעמונגס, לעוועזנסטיין, טשערמאַן; פינאַנץ, מר. שטיינבערג, טשערמאַן; אַרבייטרייטשאַן, מר. א. פיינשטיין, טשערמאַן; הויז און פּובליסיטי (פּרעסע) אב. כהן טשערמאַן. אין באַרד זיינען אריין : מר. נאַרושנר, מר. פּאַטאַסקי, מר. גרין, מר. מיילס, מר. נאַסמאַן און מר סיל־וער

עס איז אויך פאַרגעלייענט געוואָרן די קאָנסטיטוציע און אָנגענומען גע־וואָרן. עס איז אויך באַשלאָסן געוואָרן צו פייערן א גרינדונגס באַנקעט אין כבוד פון די ניי אויסדערווייַלטע באַ־אַמטע. און דער באַנקעט וועט פאַרקו־מען שבת בראשית, אין לעווינס רעס־טאָראַן 10.00 אין אונטן. עס וועט צו־גרייט ווערן א שיינע מוזיקאַלישע פּראָגראַם.

הינדע אקערמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו איר מאַן און קינ־דער און צו דער גאַנצער משפחה אין זייער פאַרלוסט. מיר ווינשן אייך געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. נ. פּאַרטנאָי

און פאַמיליע

EDWARDSBURG
CROWN BRAND
CORN SYRUP
BENSON'S
GOLDEN SYRUP

איר קאָנט סערווירן מער נאַרהאַפטקייט מיט ווייניקער געלט

דורך נוצן די דאָזיקע סירופּס

די צווייטע צייַלונג

פון דער אנקעטע וועגן דעם

מצב פון דער — אידישער שפּראַך

לעצטן פרייטאָג האָבן מיר פאַרעפנטלאַכט אייניקע ציפערן פון דער ערשטער צייַלונג פון אונזער אנקעטע וועגן דעם מצב פון דער אידישער שפּראַך אין וויניפּעג, וואָס מיר האָבן דורכגעפירט מיט א פּאָר מאָנאַטן צוריק, אין דער צייט וואָס די רעגירונג האָט דורכגעפירט איר פאָלקסצייַלונג (צענזוס).

מיר פאַרעפנטלאַכן איצט דעם סך־הכל פון דיסטריקט נומער צוויי :

צאָל אידישע היימען וואָס געפינען זיך אין דעם דיסטריקט — — 238
צאָל היימען וואו מען רעדט אידיש — — 216
צאָל היימען וואו מען רעדט ענגליש — — 22
צאָל קינדער וואָל לערנען אין עלעמענטאַרע פּאַבליק סקולס — — 217
צאָל קינדער וואָס באַזוכן אידישע שולן — — 156
צאָל היימען וואו מען קריגט "דאָס אידישע וואָרט" — — 125
צאָל היימען וואָס קריגן "ד.א.וו." צוזאַמען מיט דער פרי פּרעס — — 31
צאָל היימען וואָס קריגן "ד.א.וו." צוזאַמען מיט דער טריביו — — 8
צאָל היימען וואָס קריגן די "וועסטערן דזשואיש ניוס" — — 22

פון די דאָזיקע 22 זיינען 13 אין דער זעלבער היים מיט "דאָס אידישע וואָרט"

צאָל היימען וואָס קריגן די "דזשואיש פּאָסט" — — 19

פון די דאָזיקע 19 זיינען 11 אין דער זעלבער היים מיט "דאָס אידישע וואָרט"

צאָל היימען וואו מען קריגט דעם "טאָג" — — 18
צאָל היימען וואו מען קריגט דעם "פּאַרווערטס" — — 12

די דאָזיקע ציפערן באַשטעטיקן און באַרעכטיקן ווידעראַמאָל אונזער באַהויפּטונג אַז

אידישע וואָרט

איר דער ווירקזאַמסטער קולטורעל־געזעלשאַפטלאַכער פאַקטאָר אויף דער אידישער גאַס אין ווייטער. אַז קיין אַנדער אידישע אָדער ענגלישע צייטונג קאָן זיך ניט פאַר־מעסטן מיט "דאָס אידישע וואָרט" אויף דעם געביט, און דאָס מיינט, אַז סיי די אידישע אָרגאַניזאַציעס און סיי סוחרים און פאַבריקאַנטן דאַרפן קאָנצענטרירן זייער פּובליציס־טיק אין "דאָס אידישע וואָרט", אויב זיי ווילן דערגרייכן די אידישע באַפעלקערונג.